

RAHANDUSMINISTEERIUM

Maakondade arengustrateegiate koostamine **uut moodi** – väljakutsed ja õppetunnid

Urmas Kase

*maakondliku arendustegevuse nõunik,
regionaalhalduse osakond,
Rahandusministeerium*

*Linnade ja Valdade Päevad
13.02.2019, Tallinn*

**Sissejuhatuseks - milleks
maakonnale
arengustrateegia?**

Miks maakonna arengustrateegia?

- Maakonnad on Eestis üldjuhul väljakujunenud **tööjõuareaalid** ja kõikjal omavalitsuste **koostööpiirkonnad**
- **Majanduse ja tööhõive**, aga ka mitmete **avalike teenuste** jm valdkondade arendamine eeldab KOV-de koostööd tööjõuareaali piires
- Nende valdkondade arendamine eeldab KOV-de ja keskvalitsuse koordineeritud **partnerlust**
- Osa teemasid eeldab ka maakonnast laiemat haaret

Milleks riik saab maakonna arengustrateegiat kasutada?

- Kaalutud ja kiire info piirkonna arenguprioriteetide ja – seisundi kohta
- Info piirkonna ootuste kohta riigile
- Sisend poliitikakujundamisele – valdkonna arengukavad, riigi eelarvestrateegia kavandamine, sh perioodi 2021-2027 EL toetused
- Arvestamiseks KOV-dele juhtumipõhiste toetuste andmisel, riiklike investeeringute kavandamisel ja riigiasutuste osutatavate teenuste kättesaadavuse muutmisel maakonnas (KOKS)
- Koostöövõimaluste tuvastamine väljakutsete ja arenguvõimalustega ühiseks tegutsemiseks

Milleks KOV saab maakonna arengustrateegiat kasutada?

- **Kokkulepe** piirkonna arengueesmärkide ja -prioriteetide kohta, sh rahastamine
- **Kokkulepe** ühiselt täidetavate ülesannete elluviimise kohta, ühiselt rahastatavate investeeringute kohta
- Info edastamise kanal piirkonna **ootuste kohta riigile**
- **Võimalus kaasata** piirkonna arendamisse laiemat ringi osapooli
- **Sisend KOV eelarvestrateegiale ja arengukavale**
- Võimalus kokku leppida **maakonnapiiri ületavas arenduskoostöös (Kagu-Eesti programm!)**

Kes veel saab maakonna arengustrateegiat kasutada?

- Maakondlikud arendusorganisatsioonid (MAROd)
- Maakondlikud arenduskeskused (MAKid)
- Ettevõtjad (nii praegused kui tulevased)
- Kodanikuühendused
- Haridusasutused
- Leader-grupid
- Piirkonna patrioodid jne.

Väljakutsed

- Seadusandlik jõud
- Rahandusministeeriumi (RM) tugi
- Juhendmaterjal
- Heakskiit
- Koostamise rahastus
- Tähtaeg
- Topeltsegadus
- Sünkroonsus
- Kes teeb?
- Taustinfo: riiklike arengukavade ajahorisondid

MAROd ja MAK-d – delegeerimine maakonna arengustrateegia (MS) koostamisel

	Teatis RM-le	Maakondlik arendusorganisatsioon (MARO)	MS koostamise delegeerimine MAK-dele (maakondlikele arenduskeskustele)
Harju	23.10.2017	MTÜ Harju Omavalitsuste Liit	
Hiiu	28.11.2017	SA Hiiumaa Arenduskeskus	x
Ida-Viru	29.01.2018	MTÜ Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit	x
Jõgeva	05.01.2018	SA Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus	x
Järva	08.11.2017	MTÜ Järvamaa Omavalitsuste Liit	x
Lääne	17.11.2017	SA Lääne-Eesti Arenduskeskus	x
Lääne-Viru	13.11.2017	MTÜ Lääne-Viru Omavalitsuste Liit	
Põlva	03.10.2017	MTÜ Põlvamaa Omavalitsuste Liit	x
Pärnu	05.02.2018	MTÜ Pärnumaa Omavalitsuste Liit	x
Rapla	13.11.2017	MTÜ Raplamaa Omavalitsuste Liit	
Saare	21.12.2017	Saaremaa vald	
Tartu	13.11.2017	MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit	
Valga	17.11.2017	MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit	
Viljandi	10.11.2017	MTÜ Viljandimaa Omavalitsuste Liit	
Võru	13.11.2017	SA Võrumaa Arenduskeskus	x

Aluskokkulepped

- **Määruse** kehtestamist esialgu RM ei kavandanud, prooviti vajalik kokku leppida **juhendi** tasandil
- Juhend oli küll **soovituslik**, aga selles tuli välja tuua aspektid, mis peavad kõigis maakondades olema sarnased. Need **(kohustuslikud) aspektid** pidid saama juhendi koostamise raames omavahel kokku lepitud
- Juhend pidi olema **praktiline** ning mitte liiga pikk/mahukas. Juhend oli „elav“ dokument (st protsessi käigus vajadusel **täiendatav**)

RM-i väljapakutav strateegia struktuur

Struktuurielement	Sisu	Kohustuslik	Soovi korral
1. Protsessi kirjeldus	Lühike arengustrateegia koostamise protsessi kirjeldus.	X	
	Detailne ülevaade koostamise protsessist pigem strateegia lisana.		X
2. Lähteolukorra analüüs	Lähteolukorra analüüsi lühikokkuvõte	X	
	Detailsem probleemide ja võimaluste analüüs võib olla eraldiseisev taustdokument või arengustrateegia lisa		X
3. Visioon	Soovitud tuleviku (seisundi) sõnastus.	X	
	Tulevikuproгноosid ja -stsenaariumid, arengumudel, põhimõtted ja väärtused.		X
4. Strateegilised valikud	Strateegilised eesmärgid koos vastavate mõõdikutega.	X	
	Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks vajalikud tegevuste kogumid (tegevussuunad ehk meetmed) NB! (detailsemad) tegevused meetmete raames kirjeldatakse strateegia tegevuskavas.	X	
	Strateegiliste eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste ruumiline paiknemine	X	
	Olulisemad teetähised (vahe-eesmärgid), võtmetegevused jms.		X
5. Seos teiste arengudokumentidega	Haakuvus maakonnaplaneeringutega ja KOV arengukavadega. Panus riigi valdkondlike strateegiate elluviimisesse	X	
6. Elluviimise korraldus	Strateegia elluviimise juhtimise ja seire korralduse kirjeldus	X	
7. Tegevuskava	Lähiaastate detailsem tegevuskava strateegia lisana	X	
8. Lühikokkuvõte	Strateegia sõnumite/valikute lühikokkuvõte	X	

RM-i väljapakutavad muud aspektid

1. Strateegia (visiooni) ajahorisont 2035+ (2040)
 2. Tegevuskava lähiaastateks, rulluval põhimõttel 4 eelseisvat aastat.
 3. Käsitletavate teemavaldkondade seas peavad olema kindlasti:
 - a) inimareng; b) majandusareng; c) tehniline taristu ja ühistransport.
- Muud valdkonnad vastavalt vajadusele.
4. Ruumiline aspekt – nn arengustrateegia ruumiline üldlahendus.

Hetkeseis

Maakondade arengustrateegiad – hetkepilt (seis - 12. veebruar, 2019)

1. Heakskiidetud: 1+ 5 + 4 (Hiiu + Pärnu, Ida-Viru, Põlva, Rapla, Saare + Võru, Lääne, Tartu, Valga)
2. Maakonna arengustrateegia pole veel heaks kiidetud:
 - Harju – viimased volikogud veebruaris-märtsis, tegevuskava valmib märtsis-aprillis
 - Jõgeva – volikogud veebruaris-märtsis, koos tegevuskavaga
 - Järva – volikogud veebruaris, koos tegevuskavaga
 - Lääne-Viru – volikogud jaanuaris-aprillis, koos tegevuskavaga
 - Viljandi – volikogud jaanuaris-veebruaris, koos tegevuskavaga

Öppetunnid

Õppetunnid 1

1. Koostamise ajaperiood: 1 aasta?
2. Määrusega või ilma: loovus vs reeglistatus
3. Soovituslik juhendmaterjal 03.04.2018 vs 03.12.2018
4. KOKSi sõnastus?
5. Isetegemine vs konsultandid?
6. Kaasatus
7. Vau-efektist
8. Vähem sõnu (st vähem arengukavasid) – rohkem tegusid (sh uus meede – maakondade arengustrateegiate elluviimise kiirendamise toetus)
9. Suhtlus ja partnerlus: list + kokkusaamised + koolitused

Õppetunnid 2

NB! Kõigilt on midagi õppida!

Harju – suur pilt/ visuaal

Ida-Viru – suur pilt

Järva – kaasatus / testmaakond

Lääne-Viru – klassika

Pärnu – komplekssus

Saare – majandus / vahe-eesmägid

Valga – elukaar

Võru – võro ja seto / visuaal / tulevikumälestused / tänumajandus

Hiiu – tagasiside / suvehiidlased

Jõgeva – Eesti Toscana

Lääne – kiirus / ajalugu

Põlva – otsesuhtlus ettevõtjatega

Rapla – analüüs / teavitatus

Tartu – värvid / kaugeim visioon

Viljandi – väärtused / statistika

Kuidas edasi?

- Ideede „sõelumine“
- Strateegia „Eesti 2035“ – regionaalne sisend
- Ministeeriumid / Valdcondlikud arengukavad
- EL 2021-2027
- Uus meede – maakondade arengustrateegiate elluviimise kiirendamise toetus

Täiendused:

- Tegevuskava – 1x aastas
- Arengustrateegia – min. 1x 4 aasta jooksul

Kontaktid RM-s

- Regionaalhalduse osakonna maakondliku arendustegevuse nõunik **Urmas Kase** 7155867, urmas.kase@fin.ee
- Regionaalpoliitika talituse juhataja **Kaire Ööbik** 6113098, kaire.oobik@fin.ee
- Regionaalpoliitika talituse nõunik **Eedi Sepp** 6113101, eedi.sepp@fin.ee
- Regionaalarengu osakonna juhataja **Priidu Ristkok** 6113085 , priidu.ristkok@fin.ee

Lõpetuseks

- *„Ainus püsiv asi elus on pidev muutumine“*
(Robert Wilson, Postimees 11.11.2017)

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF FINANCE

Täna tähelepanu eest! Jõudu tööle meile!

Urmas Kase